

пов'язаних з бізнесом, у який залучені підприємці-власники літаків (найчастіше для таких перевезень використовують одномоторні поршневі літаки, в якості пілота може виступати сам власник літака, прикладом бізнес-перевезень може служити використання літаків АЗП торговими агентами і лікарями);

- корпоративні перевезення – використання літаків корпораціями (компаніями) для перевезень співробітників і майна компаній (в якості корпоративних, в основному, використовуються реактивні або турбогвинтові літаки, пілотують їх, як правило, професійні пілоти, є співробітниками компанії, технічний персонал також, найчастіше, складається в штаті компанії).

В Україні повітряне право має комплексний характер, оскільки містить норми конституційного права (встановлюються повний і виключний суверенітет України над її повітряним простором), адміністративного права (встановлюється порядок використання, сертифікації та реєстрації повітряних суден і аеродромів, правил безпеки польотів), цивільного права (регулюється перевезення пасажирів багажу, встановлюються цивільно-правова відповідальність перевізника за збереження багажу і вантажу, а також шкоду, заподіяну пасажиром та іншим особам), трудового права (визначає права членів екіпажу). Специфіка відносин щодо використання повітряного простору зумовила необхідність об'єднання відповідних правових норм в єдиному законодавчому акті, повітряному кодексі.

Таким чином, повітряне право США – це динамічна галузь правової системи цієї країни, яка розвивається зі стрімкою швидкістю, відіграє важливу роль на міжнародному рівні, а також має впливовий характер на повітряне право інших країн, у тому числі і на повітряне законодавство України.

Література

1. Зубенко А. Предприниматели, внимание: авиация общего назначения / А. Зубенко // Авиация общего назначения: научно-технический журнал. – Х., 2000. – №7. – С. 5-11.

2. Зуєва В. О. Правове регулювання авіації загального призначення: вітчизняний та зарубіжний досвід [Електронний ресурс] / В. О. Зуєва, В. Б. Череватюк – Режим доступу : http://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/Череватюк,%20Зуєва_ABIA.pdf

УДК 347.82: 164. 041(043.2)

Присяник Н. В.,

студентка,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

Науковий керівник: Макеева О. М., старший викладач

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРИНЦИПІВ ПОВІТРЯНОГО ПРАВА

Як відомо, принципами права вважають його основні начала, вихідні положення та ідеї, які є універсальними та визначають особливості формування, розвитку та функціонування права, а також зміст права і особливості правового регулювання. Принципи права – це загальноприйняті норми-ідеї найвищого авторитету, що слугують основними засадами правового регулювання суспільних відносин, спрямовують їх учасників на встановлення соціального компромісу і порядку, в принципах зосереджено світовий досвід розвитку права, досвід цивілізації [1, с.221].

Виділяють загальні та спеціальні галузеві принципи повітряного права.

До загальних належать: принципи суверенітету, верховенства права, принцип верховенства міжнародно-правових норм у регулюванні національно-повітряних правовідносин, принцип законності, принцип мирного і взаємного співробітництва з членами міжнародного співтовариства у використанні повітряного простору та гарантуванні екологічної безпеки, принцип юридичної відповідальності, принцип науковості у використанні та охороні повітряного простору. Принцип суверенітету закріплений у статті 2 Конституції України та посідає важливе місце у системі органів повітряного права [2]. Визначено, що суверенітет України поширюється на всю її територію, адже вона є унітарною державою. А територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою. У міжнародному повітряному праві – це принцип поваги повного і виключного суверенітету держави над її повітряним простором у межах території, яка їй належить. Користуючись цим принципом держава здійснює свою цивільну, адміністративну, кримінальну юрисдикцію щодо повітряних суден, екіпажів

повітряного судна, пасажирів, пошти та багажу, що знаходиться на таких повітряних суднах. Принцип верховенства права полягає в забезпеченні державою прав і свобод людини. Людина, її здоров'я, життя, гідність і честь, безпека і недоторканість визначаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Цей принцип означає, що у правовій державі має панувати закон, а не інтереси осіб у руках яких у певний момент перебуває влада. Адже закони та інші нормативні акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. Принцип верховенства міжнародно-правових норм пов'язаний із визнанням та виконанням міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Ці договори є невід'ємною частиною національного законодавства України. Принцип мирного і взаємовигідного співробітництва з членами міжнародного співтовариства у використанні повітряного простору та гарантуванні екологічної безпеки знаходить своє місце у зовнішньополітичній діяльності України [3, с.15]. Принцип законності полягає в обов'язковості виконання вимог законодавства та авіаційних правил і стандартів усіма учасниками повітряних правовідносин. Також у авіаційних правовідносинах особливе значення має принцип юридичної відповідальності. Згідно до цього принципу, суб'єкти (перевізник, пасажир та замовник) повітряного права несуть відповідальність за невиконання або ж неналежне виконання обов'язків передбачених законодавством та договорами авіаперевезень. Принцип науковості у використанні та охороні повітряного простору зводиться до гарантування екологічної безпеки під час користування повітряним простором та атмосферним повітрям, а також до супроводу діяльності авіації та гарантування її безпеки.

Розглядаючи спеціальні галузеві принципи, які слугують основними засадами повітряного права України, можна визначити такі: принцип державного регулювання та гарантування безпеки використання повітряного простору, принцип "відкритого неба", принцип своєчасності надання авіаційних послуг, принцип планування. Принцип державного регулювання та гарантування безпеки використання повітряного простору заснований на тому, що державний нагляд за гарантуванням безпеки авіації та польотів повітряних суден здійснює спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади. Держава бере на себе обов'язок ор-

ганізації рятувально-пошукових робіт, здійснює захист авіації України від актів незаконного втручання в її діяльність, контроль і безпеку перевезення багажу, пошти та бортового припасу, а також особистий контроль на безпеку пасажирів і членів екіпажу повітряного судна як на внутрішніх, так і міжнародних лініях. Принцип "відкритого неба" означає право використання повітряного транспорту держави для здійснення міжнародних повітряних перевезень суб'єктами повітряних правовідносин, які зареєстровані на території інших держав. Принцип своєчасності надання авіаційних послуг полягає в тому, що авіатранспортні послуги повинні своєчасно, якісно і повно забезпечити задоволення потреб юридичних і фізичних осіб, виробництва у перевезеннях. Принцип планування обумовлений вимогами безпеки авіаційних перевезень та особливостями використання повітряного простору і полягає у дотриманні усіма учасниками авіаційних перевезень процедур і порядку, складання планів та графіків перевезень та інших видів діяльності під час використання повітряного простору для потреб цивільної авіації. Принцип "забруднювач платить" полягає у сплаченні екологічних податків із суб'єктів підприємницької діяльності, яка пов'язана з використанням повітряного простору та супроводжується шкідливими викидами у атмосферне повітря, шумом або іншим шкідливим фізичним впливом на довкілля, а також обов'язком цих суб'єктів відшкодувати заподіяну внаслідок екологічних правопорушень шкоду.

Отже, принципи повітряного права України є вихідними положеннями, які встановлюють особливості правового регулювання в авіаційній діяльності, виступають орієнтирами формування та вдосконалення правової системи повітряного права України. Ці принципи впливають на розвиток, формування та становлення повітряного права України як галузі в цілому.

Література

1. Скакун О. Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс) : підруч. / Скакун О. Ф. – Х. : Еспада, 2006. – 776 с.
2. Конституція України : прийнята Верховною Радою України 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України . – 1996. – № 30.
3. Повітряне право України : навчальний посібник / за заг. ред. В. В Костицького. – Дрогобич : Коло, 2011. – 522 с.